

Piotr Kowolik

"Ortografia i interpunkcja w zintegrowanym kształceniu wczesnoszkolnym", Edward Polański, Adam Rychlik, Mysłowice 2006 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 1-2 (34-35), 266-267

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Piotr KOWOLIK

Recenzja książki: EDWARD POLAŃSKI,
ADAM RYCHLIK,
Ortografia i interpunkcja w zintegrowanym
kształceniu wczesnoszkolnym,

Wydawnictwo Górnośląskiej WSP im. Kardynała A. Hłonda; Mysłowice
2006; ss. 159

Kształcenie poprawności ortograficznej polega na opanowaniu umiejętności i nawyku bezbłędnego pisania. Ważną rzeczą jest przestrzeganie zasad i prawidłowości, jakie leżą u podstaw kształcenia nawyku ortograficznego. Stan taki osiąga dziecko wówczas, gdy rozumie budowę i sens pisanych słów, właściwie dobiera znaki graficzne i sprawnie posługuje się zasadami ortograficznymi.

Recenzowana książka składa się z: wprowadzenia, dwóch części: - A – ortografia i dziewięć rozdziałów oraz - B – interpunkcja i dwóch rozdziałów, spisu tabel i bibliografii.

A. ORTOGRAFIA

Rozdział I – *Determinanty sprawności ortograficznej uczniów* (s. 10–26) – stanowi o kompetencjach ortograficznych a typach pamięci w tym roli elementów graficznych, tablic ortograficznych i pracy ze słownikiem ortograficznym a ponadto roli powtórzeń w kształtowaniu kompetencji ortograficznych i znajomości reguł ortograficznych.

Rozdział II – *Treści ortograficzne w klasach I–III* (s. 27–40) - charakteryzuje ortografię w klasach młodszych w ujęciu ogólnym i szczegółowym. Ponadto zawarte są główne zasady pisowni oraz wynikające z nich wnioski dla nauczania (zasada fonetyczna, morfologiczna, historyczna, konwencjonalna). Całość rozdziału zamyka wykaz ortogramów dla klas I–III (tabela 3).

Rozdział III poświęcony jest *Kompetencjom ortograficznym uczniów na etapie kształcenia wczesnoszkolnego* (s. 41–46) przedstawionym w postaci tabeli, która pozwala na ich porównanie w poszczególnych klasach.

Kolejne dwa rozdziały:

IV – *Integracja w kształceniu ortograficznym* (s. 47–56)

V – *Ćwiczenia ortograficzne* (s. 57–112) - zwracają uwagę Czytelnikowi na integrację ortografii z różnymi działami nauki o języku takimi jak: fonetyka, słowotwórstwo, fleksja. Wszystkie wywody Autorów analizowane są na wielości przykładów.

Moim zdaniem bardzo interesujące z punktu widzenia merytorycznego i metodycznego są zaprezentowane monograficzne opracowania ortogramów wraz z bogactwem przykładów (wyrazy z "ó" wymiennym i niewymiennym; z "rz" wymiennym i niewymiennym; z "ż" wymiennym i niewymiennym i wyrazy z "h". Kolejno ukazano pisownię wielkiej litery w imionach i nazwiskach; dzielenie wyrazów i ich przenoszenie; pisownia spółgłosek miękkich w różnych pozycjach i używanie skrótów).

Wiele ciekawych treści znajdzie uważny Czytelnik w rozdziale VI - *Ortogramy w wyrażeniach, przysłowia i zagadkach* (s. 113–116), które ujęte są według miesięcy.

Dobre rezultaty w nauczaniu ortogramów przynosi nauczanie polisensoryczne - rozdział VII - *Nauczanie ortogramów metodą polisensoryczną* (s. 117–120). Pamiętać należy, aby zawsze dążyć do zachowania równoważnego i równoczesnego zaangażowania poszczególnych zmysłów.

Ortogramy w wyrażeniach - typowych dla opisu, opowiadania i elementów charakterystyki postaci (s. 121–137) stanowią treść rozdziału VIII napisanego bardzo czytelnie i przejrzyście z wieloma przykładami.

W rozdziale IX (s. 138–148) zaprezentowano: *Zestaw ortogramów dla klas I–III* zawierający słownictwo podręczników szkolnych i lektur z tych klas, w tym również leksykę niepolonistyczną.

Recenzując w dalszym ciągu książkę autorstwa E. Polańskiego i A. Rychlika, skupiam uwagę Czytelników na drugiej części składającej się z dwóch rozdziałów:

B. INTERPUNKCJA

Rozdział X - *Integracja w nauczaniu interpunkcji* (s. 149–150)

Rozdział XI - *Wprowadzenie znaków interpunkcyjnych w klasach I–III* (s. 151–154).

Treść tych rozdziałów skupiona jest na istnieniu w języku polskim dziesięciu znaków interpunkcyjnych (kropka, przecinek, znak zapytania, wykrzyknik, dwukropek, myślnik, wielokropek, średnik, nawias i cudzysłów).

Wykaz pozycji bibliograficznych liczy 76 pozycji. Praca urozmaicona tabelami w liczbie 18.

Praca jest przeznaczona dla nauczycieli klas początkowych, studentów pedagogiki, polonistyki oraz rodziców. Książka stanowi wartościowy i oryginalny wkład - zarówno teoretyczny, jak też praktyczny w rozwój pedagogiki wczesnoszkolnej. Reprezentuje wysoki poziom merytoryczny i prezentuje nowoczesne podejście do omawianych zasad i reguł. Stanowi pewnego rodzaju słownik, poradnik i leksykon.